

Ár 2012, föstudaginn 7. september er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 61/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefnd sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 3. apríl 2012, með ódagsettri kvörtun sóknaraðila. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 3. apríl 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 26. apríl 2012. Var bréfið sent umboðsmanni sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 2. maí 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 31. ágúst og 7. september 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 8. september 2006 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 1.400.000 gefið út af A, til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF samkvæmt skuldabréfinu. Sóknaraðili, B og C, tókust á hendur sjálfskuldarábyrgð in solidum á láninu.

Í málinu liggur fyrir fjárhagsyfirlit sem ber með sér að hafa verið breytt þann 11. september 2006. Þar kemur fram að hreinar tekjur lántakanda, A, voru kr. 196.909 fyrir og eftir lánveitingu, greiðslubyrði lána var kr. 63.920 fyrir lánveitingu og kr. 46.800 eftir lánveitingu. Framfærslukostnaður var kr. 120.000 bæði fyrir og eftir lánveitingu. Afgangur var kr. 12.989 fyrir lánveitingu og kr. 30.109 eftir lánveitingu. Breyting á mánuði var jákvæð um kr. 17.120 og breyting á ári kr. 205.440.

Þann 14. febrúar 2012 sendi umboðsmaður skuldara varnaraðila tölvupóst fyrir hönd sóknaraðila og óskaði eftir að umrædd ábyrgðaryfirlýsing yrði skoðuð og rökstudd afstaða tekin til gildis hennar. Þann 27. febrúar svaraði varnaraðili og kvað

ábyrgðina gilda. Umboðsmaður skuldara tilkynnti sóknaraðila þá niðurstöðu 13. mars 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun mótttekinni 3. apríl 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að fallið verði frá ábyrgðarskuldbindingu þar sem ekki hafi verið staðið rétt að henni. Vísar sóknaraðili til þess að ekki hafi verið farið eftir 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Bendir sóknaraðili á að greiðslumat hafi hvorki verið samþykkt af greiðanda né kynnt ábyrgðarmanni.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Vísar varnaraðili til þess að í málinu liggja fyrir að greiðslumat hafi verið framkvæmt vegna lántöku skuldara. Greiðslumatið hafi verið jákvætt og gefið til kynna fullnægjandi greiðslugetu útgefanda skuldabréfsins.

Varnaraðili telur að hann hafi í öllum meginatriðum farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga og að meintir annmarkar sem nefndir séu í kvörtuninni leiði ekki til ógildingar framangreindrar sjálfskuldarábyrgðar. Vísar varnaraðili til niðurstöðu héraðsdóms í máli nr. E-2375/2011, máli sínu til stuðnings.

Varnaraðili telur rétt að benda á að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Samkomulagið hafi ekki lagagildi og feli ekki í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi þær afleiðingar að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til FF.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, en þeim skilningi hafnað að um sé að ræða samantekt verklagsreglna.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000.

Í málinu liggur fyrir fjárhagsyfirlit sem ber með sér að hafa verið breytt þann 11. september 2006. Þar kom fram að afgangur á mánuði fyrir lánveitingu væri kr.

12.989 en eftir lánveitingu væri hann kr. 46.800. Enginn skrifar undir umrætt fjárhagsyfirlit. Ljóst er að varnaraðili framkvæmdi greiðslumat í umrætt sinn og uppfyllti þannig skilyrði 3. gr. samkomulagsins að þessu leyti.

Í 4. gr. samkomulagsins er fjallað um upplýsingagjöf til ábyrgðarmanns áður en til skuldaábyrgðar er stofnað. Í ákvæðinu er í fyrsta lagi kveðið á um það að fjármálafyrirtækjum beri að gefa út upplýsingabækling um skuldaábyrgðir og veðsetningar og dreifa með skjölum sem afhent eru ábyrgðarmönnum til undirritunar og með undirritun lánsúmsóknar eða annarra gagna sem fyllt eru út í tengslum við afgreiðsluna skal ábyrgðarmaður staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklings um ábyrgðir.

Í 2. mgr. 4. gr. ræðir um hvernig ábyrgðarmaður skal með undirritun sinni staðfesta að hann hafi kynnt sér efni upplýsingabæklingsins og staðfesta sérstaklega ef það á við að honum sé kunnugt um að ráðstafa eigi meira en helmingi lánsfjárhæðar til uppgreiðslu eldri lána. Engin slík staðfesting liggur fyrir í málinu, en athygli vekur að varnaraðili gerði ráð fyrir að veruleg lækkun yrði á greiðslubyrði sóknaraðila við lántökuna og bendir það eindregið til þess að gert hafi verið ráð fyrir uppgreiðslum eldri lána.

Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Ef niðurstaða greiðslumats bendir til að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í máli þessu liggur fyrir að sóknaraðila var ekki kynnt niðurstaða greiðslumats eða upplýsingabæklingur um ábyrgðir, sbr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Þá var sóknaraðila ekki bent á þann möguleika að kynna sér greiðslumatið eða gögn því til grundvallar.

Þegar atvik málsins eru metin heildstætt, þ.á.m. að ábyrgðarmanni var hvorki kynnt niðurstaða greiðslumats né bent á þann möguleika að kynna sér gögn þau sem lágu til grundvallar greiðslumati eru forsendur til að víkja sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila á skuldabréfi nr. X til hliðar, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

Ekki verður fallist á með varnaraðila að dómur héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-2375/2011 hafi fordæmisgildi í máli þessu, enda réðist niðurstaða umrædds máls á því að niðurstaða greiðslumats var jákvæð en einnig því að í skýrslu stefnanda málsins fyrir dómnum kom fram að það hefði engu breytt þótt henni hefði verið kynnt efni umrædds greiðslumats áður en hún skrifaði undir skuldabréfið. Í máli því sem nú er um rætt liggur ekki fyrir hvort sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgð fyrir lántaka eftir að hafa kynnt sér mat á greiðslugetu hans. Hefur varnaraðila ekki tekist sönnun um að sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgðina eftir að hafa kynnt sér niðurstöðu greiðslumats, þrátt fyrir að greiðslumat hafi verið jákvætt.

Í ljósi framangreinds er fallist á með sóknaraðila að sjálfskuldarábyrgð hennar á skuldabréfi nr. X sé ógild.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, á skuldabréfi nr. X, útgefna af A til FF er ógild.

Reykjavík, 7. september 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason